

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตามความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคกับผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
3. เพื่อศึกษาสาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการเกี่ยวกับปัญหา สาเหตุและแนวทางการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 186 คน หรือร้อยละ 78.2 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 238 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับ สาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงใต้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์แล้วนำไปวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS for window version 10 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าวิกฤติ (t-test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในระดับปานกลาง
2. อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเห็นต่อปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ แตกต่างกัน โดยอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคมีความคิดเห็นต่อปัญหาสูงกว่าผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ทั้งโดยรวมและทุกรายด้าน
3. อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อสาเหตุสำคัญของปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร เกิดจากการขาดการประสานความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยเทคนิคกับสถานประกอบการในการวางแผนการใช้หลักสูตร และมีความเห็นว่า วิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการควรประสานความร่วมมือในการจัดทำแผนการใช้หลักสูตร เป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เกิดจากวิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการขาดการวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีความเห็นว่า วิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการขาดการชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกงานให้ครูฝึกได้รับทราบ เป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เกิดจากวิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการ ขาดการประสานงาน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และมีความเห็นว่าวิทยาลัยเทคนิคควรชี้แจงครูฝึกให้เข้าใจถึงแนวทางการวัดผลประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา เป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญ และด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน เกิดจากครูฝึกขาดความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และมีความเห็นว่า วิทยาลัยเทคนิคควรจัดสัมมนาขึ้นระหว่างอาจารย์นิเทศกับครูฝึกทุกภาคเรียนหลังการฝึกงาน เป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญ

อภิปรายผล

1. จากการวิจัย พบว่าปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี จึงทำให้เกิดปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุเมธ ประภาสวัสด์ (2531) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนและครู มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสุนทร ถวิลญาติ (2534) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกันและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูเกียรติ กอบกัยกิจ (2535) ซึ่งศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา แห่งชาติ เขตการศึกษา 6 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ตามความคิดเห็นของอาจารย์ วิทยาลัยเทคนิค และผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เนื้อหาของหลักสูตร ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดทักษะในการประกอบอาชีพอิสระ เนื้อหาของหลักสูตร ไม่ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและไม่ยืดหยุ่นให้ สามารถปรับให้สอดคล้องกับอาชีพ ของท้องถิ่น ตามความต้องการของตลาดแรงงานและสภาพ ทางเศรษฐกิจของประเทศ เพราะจุดมุ่งหมายกำหนดไว้อย่างครอบคลุม ทั้งในเรื่องของการมุ่ง พัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้พร้อมที่จะทำประ โยชน์ ให้กับสังคม ตามบทบาท หน้าที่ของตนเองโดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตทันต่อการ เปลี่ยนแปลงมีสุขภาพที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็นและครองชีวิตอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2532, หน้า 1) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537, หน้า 170) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพของระบบผลิต ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา กรม อาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษาประสบปัญหาการดำเนินงานด้านหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะ (นรินทร์ พูลสวัสดิ์, 2534) หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งจะประสบผล สำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรเป็นสำคัญ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 176) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ประสบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสรร

งบประมาณของการศึกษา ต่ำกว่าหน่วยงานอื่นมาก เรื่องนี้จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้คุณภาพการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทวิชาที่ต้องใช้เครื่องมือและอุปกรณ์การฝึกงานเป็นหลัก ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพได้ สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับลือชัย จันทรไพบี (2535) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูประถมศึกษา ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในด้านการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยผู้บริหารและครูขาดความสามารถและประสบการณ์ ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ดังนั้น (ประภาพรรณ สุวรรณสุข, 2533, หน้า 79) หลักสูตรต้องมีการปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในปัจจุบัน

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอน ของกรมอาชีวศึกษา ยังคงมุ่งเน้นการมีความรู้ในด้านเนื้อหาวิชาและทฤษฎี ในขณะที่ผู้บริหารสถานประกอบการ ต้องการผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางปฏิบัติ และคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ อันได้แก่ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัยและความสามารถในการเรียนรู้ เป็นต้น นอกจากนี้การจัดอาชีวศึกษาในปัจจุบัน กำลังเผชิญกับปัญหาที่สำคัญอีกคือ การขาดแคลนสื่อการเรียน อุปกรณ์การเรียน และเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย จึงทำให้นักเรียนนักศึกษา ขาดประสบการณ์เชิงปฏิบัติ และไม่สามารถเข้าใจและใช้เครื่องมืออันทันสมัยที่มีอยู่ในสถานประกอบการได้ รวมทั้งปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538, หน้า 1) สอดคล้องกับ สืบสกุล แสงธารัง (2539, หน้า 37) ได้ศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรม ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา สรุปว่าสภาพปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ส่วนใหญ่ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการที่สถานประกอบการขาดแคลนบุคลากรผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลนักศึกษาที่เข้าไปศึกษาภาคปฏิบัติ นอกจากนั้นสถานประกอบการบางแห่งไม่สามารถให้นักศึกษาใช้เครื่องมือ เครื่องจักรบางอย่างในการฝึกปฏิบัติงานจริงได้ เพราะมีราคาแพงและเกรงว่าจะเกิดความเสียหายต่อเครื่องมือได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ทองแดง (2538, หน้า 135) ได้ทำการวิเคราะห์ปัญหา การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนมากเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมเทคนิควิธีการสอนที่ทันสมัย ในกิจกรรมการเรียนการสอนแก่อาจารย์

ผู้สอน และการขาดแคลนอาจารย์ในบางสาขาวิชา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537, หน้า 171) ได้รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของระบบผลิตกรรมอาชีพศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ปัญหานี้ว่า เป็นผลจากอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานในสถานประกอบการมาก่อน อีกทั้งไม่ชอบการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ก้าวทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และ ไม่มีความสามารถในการทำวิจัย อาจารย์วิชาชีพไม่ค่อยมีความรู้ด้านเทคนิคการสอน การจัดทำสื่อการสอน และการวัดประเมินผล

1.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ โรงเรียนเรียนขาดข้อสอบที่ได้มาตรฐาน เพราะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำข้อสอบ (สุนทร ถวิลญาติ, 2534) สอดคล้องกับ สนั่น เขียวระยับ (2538, หน้า 104) ได้ศึกษาการวางแผนร่วมกับภาคเอกชนของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มอาชีพศึกษาภาคตะวันออก ผู้บริหารส่วนใหญ่ เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในด้านการประเมินผลน้อย กว่าด้านอื่นๆ และความเป็นจริง การปฏิบัติงานด้านการประเมินผลยังไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน สอดคล้องกับ นรินทร์ พูลสวัสดิ์ (2534) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง และปัญหาที่สำคัญอันดับแรกได้แก่การจัดตั้ง ธนาคารข้อสอบ ซึ่งน่าจะสืบเนื่องมาจาก การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการสร้าง เครื่องมือวัดผลและวิเคราะห์ข้อสอบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องประกิจ ภูทอง (2539, หน้า 90-91) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการแก้ปัญหาการบริหารงานหลักสูตร กลุ่มการทำงานและพื้นฐาน อาชีพ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า การขาดความรู้ความเข้าใจ ในการสร้างเครื่องมือวัดที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การขาดแคลนกำลังคนและงบประมาณในการ จัดฝึกอบรมอาจารย์ผู้สอน

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน ตามความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัย เทคนิค และผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ อาจารย์หนึ่งคนต้องรับผิดชอบนักศึกษาที่สูงกว่าอาจารย์ในสังกัดอื่นซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกงานในสถานประกอบการ อาจารย์ต้องรับภาระในการนิเทศ ติดตามดูแลไม่ทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538, หน้า 52) สอดคล้องกับ สุเมธ ประภาสวัสดิ์ (2531, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงาน วิชาการ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันคือ ครูและผู้บริหารมีงานที่ต้องรับ รับผิดชอบมากเกินไป ส่วนด้านการนิเทศ เกิดจากสาเหตุเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศขาดประสิทธิภาพ

แม้จะได้พยายามดำเนินการมาแล้ว ดังรายงานการวิจัยของ อิงอร คำหงส์ (2533, บทคัดย่อ) ซึ่งทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง โครงการวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า โครงการที่จัดทำมากเป็นอันดับสองคือ โครงการด้านการนิเทศการศึกษา แต่อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่วนมากมักมอบหมายงานการนิเทศให้ผู้ช่วยผู้บริหาร หรือหัวหน้าสายหัวหน้าวิชา ปฏิบัติแทน ดังผลงานวิจัยของ วิลเลียมส์ (Williams, 1972) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารประถมศึกษาในรัฐอินเดียนา สหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารส่วนมากมักให้หัวหน้าสายวิชาเสนอรายงานการเยี่ยมชมห้องเรียน การเยี่ยมชมห้องเรียนของผู้บริหารมีจำกัดและใช้เวลาน้อย ยิ่งโรงเรียนมีขนาดใหญ่ขึ้น เวลาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศและประเมินผลการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาหลักสูตรย่อมน้อย

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก ตามความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค และผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการใน 4 ด้านคือ หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และพัฒนาผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารที่เป็นข้าราชการมีความตั้งใจที่จะผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการให้มากที่สุด เพื่อให้สถานประกอบการได้มีความเชื่อถือผู้สำเร็จการศึกษา และยังถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของกรมอาชีวศึกษา จึงทำให้ข้าราชการกับภาคเอกชนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สนั่น เขียวระยับ, 2538, หน้า 103) สอดคล้องกับสนั่น สุทธกุล (2530) ได้ศึกษาปัญหาการวางแผนบริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า ทักษะของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ จำแนกตามสภาพของผู้บริหารมีความแตกต่างกัน (สนั่น เขียวระยับ, 2538, หน้า 103) ไม่ว่าผู้บริหารจะอยู่ในสภาพใดก็ตามก็ยังมีปัญหาการบริหารที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการวิจัยของ อมร เสือดำ (2531) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้บริหารที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารเหมือนกัน เช่น การวางแผน การวัดผล ประเมินผล เป็นต้น (สุนทร บำเรอราช, ม.ป.ป., หน้า 49-80) เมื่อครูเข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรดีแล้วย่อมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี ประกอบกับการนิเทศติดตามผลการดำเนินการ ช่วยเหลือครูในด้านการสอนและการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้ดี แต่กระนั้นก็ยังมีความมีปัญหาในระดับปานกลาง (ปรีดี เกตุทอง, 2543, หน้า 36-37) หลักสูตรที่มีการปฏิบัติงานมีความสำคัญ และมีความหมายต่อการศึกษาอาชีวศึกษา การฝึกปฏิบัติงาน ช่วยพัฒนาทักษะด้านงานอาชีพจากสถานการณ์จริง และการฝึกงานจะ

บรรล่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่นการฝึกปฏิบัติงานที่ไม่ตรงสาขา ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการที่นักเรียนฝึกปฏิบัติงาน การออกติดตามผลของอาจารย์นิเทศก์ รวมทั้งตัวนักเรียนนักศึกษาเอง

3. จากผลการวิจัยพบว่าปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก มีปัญหาในแต่ละด้านที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ปัญหาที่สำคัญเกิดจาก การขาดการประสานความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยเทคนิคกับสถานประกอบการในการวางแผนการใช้หลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่ายังขาดการประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (นงลักษณ์ เศรษฐกิจจิตและคณะ, 2538, หน้า 30-34) สอดคล้องกับการศึกษาของทวี วาจาสัตย์ (2533, หน้า 76) พบว่า การประสานงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการครูในโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น และชุมชนเป็นปัญหาทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูต้องรับภาระทั้งงานประจำและภาระทางครอบครัวตามสภาวะของเศรษฐกิจปัจจุบัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 54-55) พบว่าผู้บริหารมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางในด้านเกี่ยวกับปัญหาที่ภาคเอกชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลผลิตของสถานศึกษา เป็นเหตุให้คุณภาพของผลผลิต ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้หลักสูตร และหน่วยงานที่รับผิดชอบน่าจะมีการทบทวน โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น และขอความร่วมมือจากสถานประกอบการในการรับนักศึกษาเข้าไปฝึกงานด้วย

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญเกิดจาก วิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการขาดการวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานประกอบการขาดแคลนบุคลากร (ปฤษฎกรณ์ แก่นเพชร, 2540, หน้า 39-40) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 171-172) ได้รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษา พบว่า อาจารย์หนึ่งคนต้องรับผิดชอบนักศึกษาในวิทยาลัยจำนวนสูงกว่าอาจารย์ในสังกัดอื่น และอาจารย์ยังมีการะงันในการบริหารงานสนับสนุนการสอนด้านอื่นๆ และมีกิจกรรมพิเศษ รวมทั้งไม่มีเวลาในการร่วมสอนวิชาปฏิบัติในสถานประกอบการ และการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคธุรกิจ และภูมิปัญญาชาวบ้านมาบรรยายในสถานศึกษาหรือการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาช่วยในการสอนวิชาชีพ เหล่านี้เป็นปัญหาในระดับ ปานกลาง นอกจากนี้ผู้บริหารยังระบุว่า มีปัญหาเกี่ยวกับภาคเอกชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และประเมินผลการผลิตนักศึกษาของสถานศึกษา เป็นเหตุให้คุณภาพของผลผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในวัตถุประสงค์ รวม

ทั้งเมื่อสถานประกอบการมีนโยบายในการทำงานที่ต่างจากวิทยาลัยเทคนิค ดังนั้นการจัดบริการสถานที่ของสถานประกอบการ เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จึงมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการแห่งชาติ (2537, หน้า 171) ได้รายงานการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของระบบผลิตด้านวัสดุและอุปกรณ์ทางการศึกษา พบว่า งบประมาณในการจัดซื้อมีจำนวนจำกัด ทำให้ไม่สามารถจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้อาคารสถานที่ ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ และห้องเฉพาะวิชาต่างๆ ก็มีไม่เพียงพอและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ จำปี อุเงิน (2541, บทคัดย่อ) กล่าวว่าทั้งครู-อาจารย์ และผู้สอนในสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีปัญหาด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับ ปานกลาง

3.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญเกิดจาก วิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการขาดการประสานงานและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความไม่ทันสมัย ความไม่เพียงพอ และความไม่สะดวกในการใช้เครื่องมือในการวัดผล (สมพร ขุนพิลึก, 2535, หน้า 82) สอดคล้องกับ นรินทร์ พูลสวัสดิ์ (2534) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่าด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ปัญหาที่สำคัญได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัดผล และวิเคราะห์ข้อสอบ นอกจากนี้ สุนทร ถวิลญาติ (2534) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดได้แก่โรงเรียนขาดข้อสอบมาตรฐานในการวัดผล (สุเมธ ประภาสวัสดิ์, 2531) เนื้อหาการวัดผลมีมากเกินไป และสอดคล้องกับ สมาน แก้วมน (2538, หน้า 155) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอน พบว่าขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการตรวจติดตามประเมินผล และขาดการจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลการดำเนินงานตามโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ นอกจากนี้ งานวิจัยของ วิวัฒน์ สัมฤทธิ์วัฒนาสัย (2534) และพินัย โพธิ์ศรี (2536) ที่วิจัยพบว่า โรงเรียนมีปัญหาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาพบว่าปัญหาที่อยู่ในระดับมากคือ การขาดแคลนเครื่องมือวัดผลที่ได้มาตรฐาน

3.4 ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน ปัญหาที่สำคัญเกิดจาก ครูฝึกขาดความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการนิเทศ การจัดหา จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา (จุติภรณ์ กอบกัยกิจ, 2535) สอดคล้องกับ นิวัตร นาคะเวช (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการ

ศึกษา 4 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศ คือการขาดบุคลากร ที่มีความรู้ ขาดวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ ขาดการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ครู ไม่มีเวลาในการจัด กิจกรรมการนิเทศ รวมทั้งขาดงบประมาณและวัสดุในการจัดกิจกรรมการนิเทศ ดังนั้นเพื่อให้เกิด ความเข้าใจที่ตรงกันกันในวัตถุประสงค์ (สุรพงษ์ ปนาทกุล, 2526, หน้า 19) นโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ต่อเนื่อง ชัดเจน สามารถมองเห็นวิธีการที่จะปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และประหยัด ควร วางแผนการนิเทศร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชื่นอารมณ ภาระพุดิ (2529) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ความต้องการการพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต พบว่า ปัญหาในการ พัฒนาคณาจารย์นั้น คณาจารย์เห็นว่าการจัดกิจกรรมการพัฒนาคณาจารย์ ยังขาดความร่วมมือจาก ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งวิทยาลัยไม่มีนโยบายหรือแผนการดำเนินการที่แน่นอนในการพัฒนา อาจารย์นอกจากนี้ เจริญ ขวัญสำราญ (2531, หน้า 90-91) ได้ศึกษาวิจัยสมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีการ นิเทศภายในไม่เต็มที่ เนื่องจากมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศไม่ดีพอ และขาดเครื่องมือในการ นิเทศ ดังนั้นอุปสรรคในการมอบหมายงานนิเทศ จึงเกิดจากทั้งตัวผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้มอบหมายงาน และครูผู้นิเทศขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายในอย่างเพียงพอ

4. จากการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแนวทางการบริหาร ในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

4.1 ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร มีแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญ คือ วิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการควรประสานความร่วมมือในการจัดทำแผนการใช้ หลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างบรรลุผล จึงจำเป็นต้องอาศัยการ สนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมวิชาการ, 2533, หน้า 59) ซึ่งสอดคล้องกับ สนั่น เจริญระชัย (2538, หน้า 98-99) ได้ศึกษาการวางแผน การศึกษาร่วมกับภาคเอกชน ของผู้บริหาร วิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง อันดับ แรกคือ ความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่าง วิทยาลัยเทคนิคกับภาคเอกชน อาจเป็นเพราะการ ที่ผู้บริหารจะพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ทัน จะต้องรู้จักการประสานงาน ประสาน ประโยชน์ร่วมกัน ภาคเอกชนก็เป็นองค์กรหนึ่งที่เกี่ยวข้องอย่างยิ่ง การที่บุคคลเป็นจำนวนมากและ หลายฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผน สามารถปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ และสอดคล้องกับ กมล สุวรรณรงค์ (2532, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของการจัดส่งนักศึกษาเข้าฝึก งานในสถานประกอบการ พบว่า ควรปรับปรุงในเรื่องการประสานงาน ระหว่างสถานศึกษากับ สถานประกอบการ โดยให้มีการจัดกิจกรรมเพิ่มพูนความสัมพันธ์ เช่น จัดให้มีการประชุมพบปะ ระหว่างครู-อาจารย์ กับผู้แทนของสถานประกอบการ (ประชุม รอดประเสริฐ, 2528, หน้า 218) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความต้องการของภาคเอกชน ซึ่งจะทำให้วิทยาลัยเทคนิคสามารถ

ผลิตนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชนได้โดยเฉพาะ (เปรี๊ยะ กิจรัตน์, 2534, หน้า 41) การศึกษาทางด้านอาชีพ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรด้วยการปรับปรุงเนื้อหาสาระ ความรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพของตลาดแรงงาน ดังนั้น (สิปปนนท์ เกตุทัต และคณะ, 2522, หน้า 35) หลักสูตรที่ดีย่อมสร้างผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้ นอกจากนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2537, หน้า 176) การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับขนาดและฐานะของสถานประกอบการด้วย กล่าวคือหากสถานประกอบการใหญ่และมีฐานะทางการเงินมั่นคงย่อมมีศักยภาพย่อมที่จะทำได้ดีกว่าสถานประกอบการที่มีขนาดเล็กกว่า นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับ สาขาที่สถานประกอบการจะร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนด้วยว่า สถานประกอบการมีความพร้อมในการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานมากน้อยเพียงใด

4.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญคือวิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการควรชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกงานให้ครูฝึกได้รับทราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การกระตุ้นและการส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่นการจัดอบรมหรือประชุมสัมมนาเพื่อให้ (สัจจ อุทรานันท์, 2527, หน้า 260-261) บุคลากรในโรงเรียนเกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรม และร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาต่างๆ ทำให้ปัญหาซึ่งแต่เดิมมีมากได้เบาบางลง ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจสร้างความถนัดในวิชาที่สอน (ประมวล เสนาฤทธิ์, 2530, หน้า 13) จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน สิ่งที่นายจ้างอยากให้สถานศึกษาเน้นเป็นพิเศษเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางวิชาชีพคือต้องพัฒนาคุณภาพ การจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็น การพัฒนาครู-อาจารย์ให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านธุรกิจ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและแผนการสอน นอกจากนี้ สบสันต์ อุตกฤษฎ์ (2535, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดฝึกภาคปฏิบัติให้นักศึกษามีความสามารถในการทำงาน ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนอย่างยิ่ง ได้แก่ ปัจจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ได้แก่ ความสามารถ และพฤติกรรมที่เหมาะสมในการทำงาน ด้านสถานประกอบการที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงาน หรือปฏิบัติงานในฐานะช่างฝึกหัดของสถานประกอบการต้องเข้าใจจุดประสงค์ของการฝึกงาน และให้การสนับสนุนและเอาใจใส่ ต่อการฝึกงานของนักศึกษาอย่างจริงจัง

4.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญคือวิทยาลัยเทคนิคควรชี้แจงครูฝึกให้เข้าใจถึงแนวทางการวัดผลประเมินการฝึกงานของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การวัดผลเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงควรแก้ปัญหาโดยการ อบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้ครูมีความรู้

ความเข้าใจและสามารถสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพได้ โรงเรียนจึงควรสร้างเครื่องมือวัดผลที่ได้มาตรฐานเก็บไว้ เพื่อให้ครูได้ใช้วัดผลอย่างมีคุณภาพต่อไป (วีระพงษ์ กิตติพิเชฐสรณ์, 2536, หน้า 146) ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ทองแดง (2538, หน้า 136) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู พบว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนมากเห็นว่า ยังขาดการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ของอาจารย์แต่ละด้านที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน การวัดและประเมินผลเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูจึงต้องอาศัยการวัดผลและประเมินผล ทั้งสองรูปแบบ (วีระ ดันตระกูล, บุญทรง สังข์ทอง และอุบล เล่นวารี, 2535, หน้า 234) คือ 1 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ประกอบด้วย การประเมินผลก่อนเรียน เพื่อศึกษาพื้นฐานความรู้ของนักเรียน การประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และการประเมินผลหลังการเรียน เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถข้อบกพร่อง และแจ้งผลการเรียนโดยสรุป และ 2 การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนขั้นหรือเรียนซ้ำชั้นและนอกจากนี้ กิติมาปริดีติก (2532, หน้า 72) กล่าวว่า การวัดผลและการประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน เพราะการวัดและประเมินผล จะช่วยให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงการสอนของครูปรับปรุงการเรียนของนักเรียน และปรับปรุงระบบการบริหาร โรงเรียน ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอนและบันทึกการสอนที่นำมาสู่ภาคปฏิบัติประสบกับปัญหาอย่างไรส่วนไหนที่ควรจะทำแก้ไขหรือพัฒนาต่อไป ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรทำการศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ระเบียบ และวิธีการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา

4.4 ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน มีแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญคือ วิทยาลัยเทคนิคควรจัดสัมมนาร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับครูฝึกทุกภาคเรียนหลังการฝึกงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาการสอนสำหรับอาจารย์ เพื่อเสริมประสิทธิภาพการสอน โดยวิธีการจัดอบรมหรือสัมมนาให้กับอาจารย์ผู้สอน (สมศักดิ์ ทองแดง, 2538, หน้า 156) ตลอดจน (วีระพงษ์ กิตติพิเชฐสรณ์, 2536, หน้า 146) การจัดการนิเทศการเรียนการสอนจากหน่วยงานภายนอกโรงเรียน และมีการประสานงานกับหน่วยงานนิเทศภายนอก ในอันที่จะช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สนั่น เขียวระยับ (2538, หน้า 104-105) ได้ศึกษาการวางแผนการศึกษาร่วมกับภาคเอกชนของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มอาชีพศึกษาภาคตะวันออกได้เสนอแนะว่า วิทยาลัยเทคนิคควรให้บุคลากรในวิทยาลัย ระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้างาน หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าแผนกวิชา ได้มีส่วนร่วมเสนอปัญหาาร่วมกับภาคเอกชน โดยการจัดประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างบุคลากรทั้งสองฝ่าย และควรจัดให้มีการนิเทศบุคลากรที่รับผิดชอบตามแผน ตามโครงการร่วมมือต่างๆ ให้มีการปฏิบัติตามแผนมากยิ่งขึ้น

และประกิจ ภูทอง (2539, หน้า 94) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการบริหารงานหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้เสนอแนะการศึกษาและพัฒนาบุคลากรทางการสอน ว่าควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและกระบวนการ เพื่อให้ครูในโรงเรียนยอมรับเรื่องการนิเทศ โดยสามารถนิเทศกันเองได้ พร้อมทั้งต้องจัดหาเครื่องมือในการนิเทศให้พร้อม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นวิทยาลัยเทคนิคและสถานประกอบการควรมีการประชุมสัมมนาเพื่อทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาระบบทวิภาคีให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ควรประชุมสัมมนาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคเห็นว่าหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังนั้นวิทยาลัยเทคนิคควรจัดอบรมสัมมนาวางแผนการใช้หลักสูตร เพื่อให้อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการใช้หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างถูกต้องและตรงกัน

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการมีความเห็นต่อปัญหาแตกต่างกัน โดยอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคมีความเห็นต่อปัญหาสูงกว่าผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการทุกด้าน ฉะนั้นวิทยาลัยเทคนิคควรอบรมสัมมนาอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคให้เข้าใจการบริหารระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารระบบทวิภาคีสูงกว่าผู้ควบคุมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จึงควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับสถานประกอบการของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค หรือความสามารถในการปฏิบัติงานการบริหารหลักสูตรระบบทวิภาคี